

SỐ HÓA TÀI LIỆU ĐỊA CHÍ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG CÁC DỊCH VỤ PHỤC VỤ BẠN ĐỌC VÀ GÓP PHẦN BẢO TỒN DI SẢN VĂN HÓA DÂN TỘC

Lê Trọng Bình

Giám đốc Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên - Huế

Trong thời đại ngày nay, khoa học công nghệ thông tin phát triển mạnh và thâm nhập vào mọi lĩnh vực của đời sống xã hội trên địa bàn của tỉnh ta. Hòa nhập vào xu thế ngày càng mang tính phổ cập ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác của các ngành, các cấp, cơ quan chuyên môn khoa học, Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế đã, đang và sẽ từng bước đẩy mạnh công tác ứng dụng công nghệ tin học vào các hoạt động nghiệp vụ. Đặc biệt, là công tác nghiên cứu xây dựng cơ sở dữ liệu dạng số từng bước nâng cao chất lượng, số lượng, quy mô ngân hàng dữ liệu điện tử để tổ chức có chất lượng các loại hình dịch vụ phục vụ bạn đọc theo xu hướng phát triển thư viện số hoá – thư viện điện tử.

Thư viện là nơi trân trọng gìn giữ những di sản thư tịch của dân tộc, để xây dựng, bảo tồn, khai thác và phát huy có hiệu quả, đáp ứng nhu cầu nghiên cứu, học tập, giải trí của nhân dân. Muốn phát huy có hiệu quả, chất lượng vai trò của thư viện trong thời đại CNH - HĐH là phải tìm được cái mới trong cái cũ “cổ điển” để kế thừa, đề cao là một công việc đòi hỏi phải nghiên cứu khoa học, khách quan và công phu, và còn là sự thể hiện nhận thức mới về một trong những công tác có tầm quan trọng trong các hoạt động của thư viện trên lĩnh vực ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác thư viện nói chung, địa chí nói riêng. Năng động tổ chức những hoạt động đa dạng của thư viện, làm cho mọi người biết đến và cần đến kho báu tri thức nhân loại được kết tinh trong sách, báo...dạng truyền thống và dạng số, làm tăng vai trò hữu ích của thư viện trong xã hội hiện nay, để có thể khai thác những tiềm năng của xã hội vào mục đích cao quý của thư viện. Đó chính là một trong những hoạt động thiết thực, bản chất lịch sử chủ yếu của hoạt động thư viện, của hoạt động nghiên cứu sưu tầm và phát huy giá trị vốn tài liệu địa chí quý hiếm, đặc biệt là nhóm tài liệu Hán – Nôm - một bộ phận của di sản văn hoá dân tộc nói chung, văn hoá Huế nói riêng, góp phần bảo vệ di sản văn hoá dân tộc, tiến tới xây dựng nền văn hoá Việt Nam tiến tiến đậm đà bản sắc dân tộc.

Có thể nói rằng, công tác xây dựng nguồn lực thông tin nói chung, thông tin về địa phương – địa chí nói riêng, với những hoạt động nghiên cứu khoa học, văn hóa, giáo dục, ứng dụng CNTT – xây dựng nguồn lực thông tin dạng số đã trở thành một trong những hình thức cơ bản của tri thức xã hội và ngày càng chiếm vị trí quan trọng trong các ngành khoa học, bộ môn khoa học, trong việc giáo dục truyền thống đấu tranh cách mạng, lòng yêu nước, yêu quê hương, " uống nước nhớ nguồn", phục vụ tốt công tác nghiên cứu khoa học. Công nghiệp hóa, hiện đại hóa ở nước ta đang xây

dựng trong bối cảnh của nền kinh tế thị trường, có mặt tích cực là khơi dậy mọi tiềm năng sáng tạo, thúc đẩy mạnh mẽ phát triển kinh tế, xã hội, tạo thêm nhiều giá trị văn hóa mới làm giàu thêm bản sắc văn hóa dân tộc. Nhưng đồng thời cũng nảy sinh nhiều tiêu cực mới, những sinh hoạt văn hóa không lành mạnh làm sai lệch thuần phong mỹ tục của con người Việt Nam đã được hun đúc qua nhiều ngàn năm lịch sử. Vì vậy, nguồn thông tin tư liệu địa chí chính thống tại các thư viện nói chung, Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế nói riêng góp phần tích cực điều chỉnh và hướng bạn đọc, đặc biệt là bạn đọc lứa tuổi thanh, thiếu niên rèn luyện nhân cách con người, bảo vệ môi trường văn hóa lành mạnh cho cuộc sống của con người thông qua văn hóa đọc.

Thực tế cho thấy, trên địa bàn của tỉnh TT-Huế các loại tài liệu địa chí gồm nhiều chất liệu khác nhau đang còn nằm rải rác trong nhân dân, đặc biệt là những gia đình hoàng tộc triều Nguyễn. Ngoài một số thất lạc, bị cháy trong chiến tranh, hư hỏng do thiên tai, đã có không ít thư tịch cổ bị mối mọt hủy hoại rất đáng tiếc, vì không có điều kiện bảo quản. Dù vậy, các chủ sở hữu vẫn chưa có ý tặng, bán, gửi vào các thư viện với nhiều nguyên nhân khác nhau, trong đó có nguyên nhân các thư viện nhà nước không có đủ kinh phí để mua những bộ sách quý hiếm, các văn bản, tài liệu thư tịch cổ. Mặt khác, rất nhiều bộ sách quý viết về TT-Huế như các bộ sách lịch sử văn hóa, địa lý, dân tộc, địa bộ TT-Huế, Thư tịch Hán - Nôm... đang nằm ở các kho lưu trữ trung ương, các tỉnh, thành phố, ở nhiều cá nhân trong nước và nước ngoài, thậm chí đã biết được địa chỉ cụ thể, nhưng không có kinh phí để mua hoặc để photocopy. Nguyên cơ lớn nhất hiện nay vẫn là thiên khắc nghiệt, với sự tác động liên tục của các điều kiện điện hóa tự nhiên, mối mọt, lũ lụt đã, đang và sẽ làm cho các tài liệu thư tịch cổ, các bộ sách quý chất liệu chủ yếu bằng giấy ngày càng nhanh chóng bị hư hỏng. Ngoài ra, ở một số nơi cũng đã có trường hợp người dân đưa giấy cũ ra bán và đốt, làm giấy quần thuốc rê do không hiểu biết đầy đủ về giá trị khoa học, lịch sử, văn hóa của những tập sách chữ Hán - Nôm “cũ nát” không thiết thực cho cuộc sống hàng ngày.

Như vậy, các loại tài liệu địa chí, với nhiều chất liệu khác nhau của TT-Huế đang đặt trước sự thách thức lớn của sự tồn vong bởi thời gian, ý thức trách nhiệm của con người. Tìm được giải pháp, bảo tồn di sản thư tịch quý không dễ dàng chút nào, bởi ngoài trách nhiệm của thư viện tỉnh và các thư viện khác trên địa bàn của tỉnh, tâm huyết của các nhà chuyên môn thư viện, lịch sử, văn hoá, còn đòi hỏi có nguồn tài chính không nhỏ chi phí cho các hoạt động bảo tồn, trong đó có công việc số hóa. **Từ đó, có thể khẳng định, bảo tồn và phát huy giá trị các loại hình tài liệu địa chí – nguồn thông tin tư liệu có giá trị về lịch sử, kinh tế, văn hóa, xã hội...của địa phương ở phòng địa chí của thư viện tỉnh, các thư viện huyện, các trung tâm học liệu và lưu trữ, đặc biệt là một nguồn tư liệu rất lớn đang ở trong dân một cách bền vững, chỉ có giải pháp duy nhất là số hóa.**

Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế nằm trong vùng chi phối và ảnh hưởng của thiên nhiên khắc nghiệt, đã sớm nhận thức được ý nghĩa, tầm quan trọng của việc số hóa nguồn tư liệu này, nhưng do còn gặp nhiều trở ngại, khó khăn về tài chính, phương tiện, thiết bị nên việc triển khai còn rất chậm. Tuy nhiên, những năm gần đây,

lãnh đạo địa phương cũng đã có những quan tâm nhất định cho việc ứng dụng công nghệ thông tin vào hoạt động của thư viện nói chung, đề số hóa tài liệu nói riêng, nên thành quả về việc xây dựng các cơ sở dữ liệu dạng số cũng đã có những kết quả bước đầu khá tốt. Ngoài **120 ngàn biểu ghi** (tính đến tháng 10 – 2011) nhập vào máy tính tạo điều kiện thuận lợi cho bạn đọc thư viện tra cứu tìm tin, tìm tư liệu tại các phòng phục vụ bạn đọc và phòng Tin học – Thông tin, còn có một số CSDL dạng số chính đã được xây dựng như sau:

1. Xây dựng thư mục điện tử - thư mục số hóa.

Một trong nhiều hoạt động đã, đang và sẽ đầu tư trí tuệ và ngân sách là công tác xây dựng các cơ sở dữ liệu tin học về tư liệu địa chí và thư mục là những đặc trưng nổi bật không thể có ở các tỉnh khác, là "linh hồn" của Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế. Năm 2005, với thử nghiệm thành công trong công tác xây dựng thư mục điện tử "70 di tích lịch sử văn hoá cấp Quốc gia" ở Thừa Thiên Huế, sau đó đã in thành đĩa CD-ROM nhân dịp chào mừng Đại hội Đảng bộ tỉnh Thừa Thiên Huế lần thứ 12; đề tài " Biên soạn thư mục điện tử "chùa Huế" cũng đang được hai đơn vị là Ban Tôn giáo và Thư viện Tổng hợp tích cực phối hợp để chuẩn bị thực hiện, nhằm giới thiệu, quảng bá những giá trị lịch sử, kiến trúc của chùa Huế cho mọi người quan tâm trong nước và ngoài nước thông qua mạng Internet và có thể xuất bản thành ấn phẩm có giá trị góp phần phục vụ cho sự phát triển du lịch của địa phương. Rất tiếc, sau khi thiết kế nội dung và kỹ thuật được công bố trên VTV 1 và TTTHVN tại Huế, được bình chọn Ý tưởng Bạc – 2005 lại không có điều kiện tài chính để thực hiện. Những đề tài ứng dụng CNTT trên đã mở ra một hướng mới trong việc triển khai xây dựng các thư mục điện tử và các CSDL điện tử với những nội dung phong phú, đa dạng, nhằm cung cấp thông tin cho độc giả bằng những kênh thông tin có đặc trưng riêng với những phương tiện kỹ thuật hiện đại, trợ lực có hiệu quả và chất lượng cho các hình thức hoạt động thư viện truyền thống. Các thư mục điện tử - thư mục số hoá lần lượt được thực hiện và được dư luận trong ngành và công chúng đánh tốt là: Thư mục điện tử "**Chiến dịch Tổng tiến công và nổi dậy Xuân 1975 ở Thừa Thiên Huế**" thực hiện năm 2006. Năm 2007, xây dựng thư mục điện tử "**Đại tướng Nguyễn Chí Thanh – con người và sự nghiệp**". Năm 2008, xây dựng đề cương thư mục điện tử "**Chiến dịch Tổng tiến công và nổi dậy Xuân Mậu Thân 1968**". Hiện nay, Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế cũng có hướng tiếp tục nghiên cứu xây dựng các thư mục số hóa về đặc điểm thiên nhiên, tài nguyên thiên nhiên Thừa Thiên Huế; Các sự kiện lịch sử tiêu biểu thời kỳ tiền sử, sơ sử và lịch sử ở Thừa thiên Huế như: văn hóa Sa Huỳnh ở Hương Trà, văn hóa Chăm Pa, Quang Trung - Nguyễn Huệ; Các trận đánh tiêu biểu Thanh Hương, Mỹ Xuyên, Bốt Đỏ (thời kỳ chống Pháp), Xuân Mậu Thân 1968, Xuân 1975 (thời kỳ chống Mỹ)...; Các loại hình di tích lịch sử văn hóa, di tích kiến trúc nhà vườn, chùa Huế, danh nhân Thừa Thiên Huế, các nhà khoa bảng T.T. Huế từ xưa đến nay... là những đặc trưng chỉ có ở Thừa Thiên Huế. Những thư mục điện tử - dạng số với sự phối hợp phong phú và đa dạng các nguồn tư liệu chạy trên một phần mềm thích ứng với ba modun chủ yếu: **thư mục tư liệu viết – trích hoặc toàn văn; phim, ảnh và tra**

cứu trao đổi sẽ rất tiện ích cho bạn đọc khi cần nghiên cứu về một sự kiện lịch sử của địa phương, một di tích hay một khu di tích lịch sử, kiến trúc, lưu niệm danh nhân,... của Thừa Thiên Huế.

2. Xây dựng CSDL Hán – Nôm dạng số.

Nổi bật nhất trong năm 2009, 2010 và 2011 Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế đã hợp tác với Thư viện KHTH thành phố Hồ Chí Minh thực hiện khá thành công chương trình - kế hoạch sưu tầm – số hóa tài liệu Hán – Nôm trên địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế. Đến nay, đã số hóa được trên **70 ngàn trang**, bảo đảm yêu cầu cao về nội dung. Tất cả các loại hình tư liệu chủ yếu đều được sao chụp trực tiếp từ văn bản gốc lưu trữ tại các dòng họ, làng có niên đại từ đời Cảnh Hưng, Cảnh Thịnh đời Lê, thời Tây Sơn và các triều đại nhà Nguyễn như: sắc phong, chiếu chỉ, chế các loại, trong đó có loại lớn trên giấy đặc biệt màu vàng, dày, cỡ lớn, có hoa văn rồng mây gọi là giấy long đằng khổ lớn 0,60m x 1,90m, sách học lịch sử của học sinh thời nhà Nguyễn, nhiều gia phả được biên soạn từ thời vua Gia Long, một số văn bản mới phát hiện lần đầu như văn bản của Bộ Lễ chỉ thị đón và tiễn xa giá vua thời Khải Định, giấy thông hành thời vua Tự Đức, văn bản của triều đình về quy định giờ mở cửa cho tàu thuyền ra, vào Thương Bạc buôn bán và nhiều sách thuốc quý hiếm của Ngự Y triều Nguyễn; sách học của giám sinh trường Quốc Tử Giám; bài thi Hương; nhiều văn bản khế ước mua, bán đất đai có niên đại từ đời Lê, Tây Sơn, Nguyễn; nhiều văn bản, sắc chỉ phong chức, tước cho quan lại triều Nguyễn... Đặc biệt có sưu tập tài liệu Hán – Nôm liên quan trực tiếp, gián tiếp đến Chủ tịch Hồ Chí Minh và gia đình Người ở Huế.

Đây là chương trình được triển khai có ứng dụng công nghệ thông tin chuyên ngành thư viện đầu tiên và quy mô trên lĩnh vực bảo tồn di sản Hán – Nôm ở Thừa Thiên Huế. Thành quả của sự hợp tác trên tạo tiền đề khá quan trọng, những kinh nghiệm lý luận và thực tiễn làm cơ sở cho hoạt động sưu tầm, số hoá tài liệu Hán – Nôm trên địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế trong các năm tiếp theo. Để nâng cao hơn về chất lượng hoạt động bảo tồn di sản Hán – Nôm, Tháng 3 – 2011, Giám đốc Sở Văn Hóa, Thể thao và Du lịch đã ra Quyết định phê duyệt đề cương đề tài “BƯỚC ĐẦU NGHIÊN CỨU SƯU TẦM, SỐ HOÁ TÀI LIỆU HÁN – NÔM LÀNG XÃ VÀ TƯ GIA Ở THỪA THIÊN HUẾ”. Mục tiêu của đề tài nhằm Góp phần tích cực và hiệu quả nhằm bảo tồn di sản Hán – Nôm trước nguy cơ thiên tai khắc nghiệt của miền Trung, trong đó có Thừa Thiên Huế. Ngoài các hoạt động thuần túy chuyên môn sâu, còn có các hoạt động mang tính xã hội hoá với chất lượng và hiệu quả khá tốt thông qua các hình thức tuyên truyền trực tiếp, phát sóng truyền hình, góp phần tích cực trong việc nâng cao nhận thức của các tầng lớp quần chúng nhân dân, đặc biệt là thế hệ trẻ trong việc thực hiện luật Di sản, cụ thể là ý thức bảo vệ, gìn giữ và phát huy giá trị các loại hình di sản văn hoá nói chung, di sản Hán – Nôm nói riêng. Đề tài góp phần nâng cao hơn một bước về mặt khoa học chuyên ngành và liên ngành trong việc xây dựng cơ sở dữ liệu – ngân hàng dữ liệu điện tử tài liệu Hán – Nôm phong phú và đa dạng trong kho tài liệu địa chí của Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế. Hệ thống tư

liệu Hán – Nôm được lưu trữ trong máy tính (máy chủ) tạo thành: Cơ sở dữ liệu điện tử Hán – Nôm phục vụ bạn đọc tra cứu trên mạng LAN và mạng internet.

Hiện nay, chương trình và đề tài nghiên cứu số hóa tài liệu Hán – Nôm làng xã và tư gia trên địa bàn tỉnh Thừa Thiên Huế vẫn được tiếp tục triển khai trong năm 2012 và các năm tới, nhằm tiến tới xây dựng phòng đọc tài liệu Hán – Nôm nằm trong Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế.

Các loại tài liệu Hán – Nôm đã, đang và sẽ số hóa: Căn cứ vào thực tiễn khảo sát nghiên cứu theo địa chỉ lưu trữ và sử dụng, nội dung sưu tầm - số hóa tập trung vào hai loại văn bản:

- **Văn bản làng xã** thường được lưu trữ tại đình, cất trong một vài cái hộp gỗ, có nắp khóa và niêm cNh thậm gọi là “hòm bộ”, mỗi lần mở phải đủ các chức việc của làng, ai vắng thì ủy nhiệm lại, sử dụng xong phải kiểm tra, niêm phong lại và lập biên bản. Nội dung chủ yếu là giấy tờ hành chánh, như hồ sơ đất ruộng (địa bạ, điền bạ, văn khế, đơn từ), dân số (định bạ, lí lịch), và thông tư chỉ thị của cấp trên gửi về (án tụng, tờ thị, tờ truyền, tờ sức, chiếu sắc); những văn bản phục vụ sinh hoạt hàng ngày như phong tục, tập quán, như biên bản trùng tu đình miếu, khoán ước, gia phả, di chúc, sắc phong...

- **Văn bản tư gia** do các cá nhân lưu trữ trong nhà, liên quan thiết yếu đến các mặt đời sống gia đình hay họ tộc, như văn khế mua bán đất đai, nhà, cầm vay nợ, thuê người ở, di chúc, quan trọng nhất là gia phả, tộc phả.

Cụ thể gồm:

1. *Sắc phong, chiếu chỉ* các loại, các khổ lớn nhỏ của các triều Lê, Tây Sơn, Nguyễn phong chức tước, phNn hàm cho quan lại, phong thần cho các vị có công với dân, với nước tại các đình làng, dòng họ.

2. *Địa bộ*: Là những sổ bộ ruộng đất do viên chức làng kê khai theo lệnh và đúng mẫu của triều đình.

3. *Hồ sơ tranh tụng ruộng đất, đầm phá*: Phản ánh sự biến dạng của địa diện, sự thất lạc mốc giới, sự ngộ nhận và đôi khi là ý đồ của viên chức làng này, làng khác... thường dẫn đến việc kiện cáo tranh giành ruộng đất, đầm phá giữa một số làng. Đơn kiện của bên nguyên, đơn kêu oan của bên bị thường được triều đình xét.

4. *Hương ước*: Bao gồm những khoán lệ thành văn của một số làng về mọi mặt sinh hoạt của làng xã.

5. *Hương phả và các văn bản tế tự*: Bao gồm các hương phả, niên phả của một số làng, các tập văn nghi hay một số các văn sớ cầu cúng của cộng đồng làng xã, các tờ cúng đất cho chùa, âm hồn, đặc biệt là hồ sơ phong sắc thần của làng...

6. *Văn bản pháp quy*: Là những văn bản do triều đình quy định, áp dụng chung cho một tỉnh, một dinh hay nhiều vùng lãnh thổ.

7. *Văn thư đơn từ*: Bao gồm văn thư của các quan chức triều chúa Nguyễn, Tây Sơn, vua Nguyễn truyền đạt xuống làng xã về một vụ việc cụ thể, dưới đủ loại tên gọi quan phương ngày xưa: thị, truyền, phó, phái, trát, sức, kiếu (chước), chiếu, chỉ, dụ...

8. *Bộ đình*: Gồm có bản kê khai dân đinh của nhiều làng qua các năm dưới các triều Tây Sơn, Thái Đức, Quang Trung, Cảnh Thịnh và các triều vua Nguyễn từ Gia Long đến Bảo Đại, theo lệnh truyền và đúng mẫu quy định của các vương triều.

9. *Bộ thuế*: Bao gồm các tờ truyền xác định thuế, tờ phái thu thuế, hay các biên nhận của các quan lại ở trương thu thuế chứng thực đã nộp thuế, tờ khai tô thuế, thuế thân, thuế điền thổ...

10. *Bộ lính*: gồm các văn bản liên quan đến các bộ, ty, đơn vị chủ quản thường tổ chức duyệt tuyển lính theo lệ ba đình lấy một, sau đó đều được bộ đình làm sổ bộ lính gọi là “lính bộ nhị nguyệt kỳ” tổng đạt về các làng để cấp ruộng nương...

11. Các kiểu chữ và khuôn dấu thể hiện trên văn bản *gồm*: Sắc Mệnh Chi Bảo được đóng phổ biến trên các sắc phong, chiếu chỉ. Dấu Đoan Nam vương tử trên tờ lệnh chỉ năm cảnh Hưng 45 (1784) tại họ Võ làng Nguyệt Biều. Dấu Đình thần chỉ ấn trên tờ cấp bằng năm Minh Mạng 17 (1836), ở họ Ngô làng Thế Lại Thượng. Dấu Công Đồng chỉ ấn trên tờ cấp bằng năm Minh Mạng 16 (1835), ở họ Ngô làng Thế Lại Thượng. Dấu Tiêu long tử “Thủ tín thiên hạ văn võ quyền hành” trên tờ chiếu ban cho Ngô Kim Lân năm Minh Mạng 11 (1830), ở họ Ngô làng Thế Lại Thượng. Dấu Thanh hoa Tổng đốc quan phòng, kiêm Thanh hóa Tổng đốc trên tờ bằng năm Minh Mạng 17 (1836) ở họ Võ làng Nguyệt Biều. Các lợi dấu lý trưởng ký trên các loại tờ trình. Dấu Trung Quân Chi ấn Đoàn Thọ (Trên một văn bản ở họ Phan, làng Thanh Thủy Thượng. Ngoài ra, còn có các loại dấu ấn đóng trên một số văn bản như: Dấu của các bộ, Thừa Thiên phủ ấn, Hương Thủy huyện ấn...

12. *Gia phả*

13. *Sách học, bài thi Hương triều Nguyễn.*

14. *Sách thuốc quý của Ngự Y triều Nguyễn*

15. *Sách kinh Phật*

16. *Tài liệu Hán – Nôm liên quan trực tiếp, gián tiếp đến Chủ tịch Hồ Chí Minh và gia đình người ở Huế.*

3. Số hóa một số tài liệu địa chí khác.

Dù gặp nhiều khó khăn về kinh phí, Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế cũng đã cố gắng để có được một ít vốn tài liệu địa chí - đặc trưng tuy còn hạn chế để phục vụ cho bạn đọc trong nước, các tỉnh bạn và bạn đọc nước ngoài. Mảng tài liệu quý hiếm tại Thư viện tỉnh TT-Huế đều nằm ở kho Địa chí với hơn 2000 bản sách địa chí, gần 3 vạn bản tài liệu sách báo, tạp chí miền Nam xuất bản trước năm 1975, trong đó có nhiều tư liệu quý nghiên cứu về văn hoá Chămpa, triều đại nhà Nguyễn và thời Pháp, trong đó có những bộ sách quý như: một số bộ sách quý tiêu biểu do Quốc Sử Quán triều Nguyễn và Nội Các triều Nguyễn biên soạn như: Bộ Đại nam thực lục

chính biên (36 tập), Khâm định Đại Nam hội điển sự lệ (15 tập), Đại Nam nhất thống chí (5 tập), Đại Nam liệt truyện (4 tập), Hoàng Việt luật lệ (Luật Gia Long, 4 tập), Minh Mệnh chính yếu (2 tập), Trịnh - Nguyễn diễn chí, Quốc triều chính biên toát yếu, Khâm định Việt sử thông giám cương mục, Đăng khoa lục, Mục lục châu bản triều Nguyễn, Đại Nam điển lệ toát yếu, Quốc triều Hương khoa lục....Bộ tập san “Những người bạn của Cố đô Huế” - Bulletin des Amis du vieux Hue (BAVH) 1914 – 1944. Bộ tập san “Trường Viễn Đông Bác Cổ” - Bulletin de L’ecole Francaise d’extrême - Orient (BEFEO) 1901- 1940. Bộ tập san “Nghiên cứu Đông Dương” - Bulletin de la Société des Etudes Indochinoises (BSEI) 1897- 1975. Bộ tập san “Nghiên cứu về Chăm Pa”: Suu tập toàn bộ sách, bài viết về lịch sử văn hoá Chămpa có ở Việt Nam xuất bản từ 1901 đến nay. Bộ sưu tập gồm 2 phần: Phần tiếng Việt (24 cuốn) và phần tiếng Pháp (9 cuốn). Sách chủ yếu được xuất bản bằng tiếng Việt, tiếng Pháp và một số tài liệu photocopy. Trong kế hoạch, CSDL địa chí sẽ được số hóa với sự chọn lọc loại tài liệu theo bước đi phù hợp để phục vụ bạn đọc nói chung, các nhà nghiên cứu nói riêng.

Trong số những bộ sách trên ở phòng địa chí, những năm gần đây, đã số hóa được **39 ngàn trang** gồm các bộ sách và sách sau: Bộ tập san “Trường Viễn Đông Bác Cổ” - Bulletin de L’ecole Francaise d’extrême - Orient (BEFEO) 1901- 1940; Ô châu cận lục, Đồng Khánh dư địa chí, Tin ngưỡng thành hoàng và lễ hội, Lễ hội cầu Ngư ở Thuận An, Đò Du lịch sông Hương, Lễ hội truyền thống và xã hội, Hương ước – sản phẩm văn hóa làng, Nghề và làng nghề thủ công, Ứng xử lối Huế, Góp ý về sử dụng vốn văn hóa, Tìm hiểu về văn học, Một di tích văn hóa dân gian, Thi tìm hiểu quá trình đô thị, Ứng xử văn hóa truyền thống.

Ngoài ra, bổ sung tư liệu mới dạng số bằng đĩa CD.ROM trên 300 đĩa gồm nhiều nội dung văn học, lịch sử, địa lý, các bộ sách tham khảo cho giảng viên, sinh viên các cấp học.

4. Xây dựng CSDL luận văn, luận án Thạc sĩ dạng số:

Trong hai năm 2010, 2011, Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế đã liên kết với Trung tâm Học liệu Đại học Huế, các trường đại học, cao đẳng để sưu tầm, bổ sung được nhiều luận văn, luận án Thạc sĩ viết về các đề tài thuộc lĩnh vực khoa học tự nhiên, xã hội nhân văn Thừa Thiên Huế; các tác giả là người Thừa Thiên Huế. Tư liệu dạng số của loại hình tư liệu này gồm: **648 bản luận văn, luận án Thạc sĩ gồm: gần 60 ngàn trang.**

5. Số hóa báo, tạp chí địa phương và của Trung ương viết về Thừa Thiên Huế.

Những năm qua, Thư viện Tổng hợp Thừa Thiên Huế rất chú trọng nguồn thông tin tư liệu “Thừa Thiên Huế - qua báo và tạp chí” và được xác định là một nguồn thông tin - tư liệu mang tính thời sự quan trọng phục vụ cho các nhà lãnh đạo, quản lý của Thừa Thiên Huế, đặc biệt là các thư ký, bộ phận tổng hợp của các cơ quan, đoàn thể nắm bắt được một cách hệ thống theo các chuyên đề cụ thể như: kinh tế, văn hóa – xã hội, giáo dục...

Mảng thông tin – tư liệu thời sự này lưu trữ, phục vụ dưới dạng số tính đến thời điểm tháng 10/2011 có **trên 11 ngàn trang**. Trong đó có các thư mục dạng số như: festival 2006: 336 trang; festival 2008: 530 trang; festival 2010: 396 trang; Hội đồng nhân dân tỉnh Thừa Thiên Huế qua các thời kỳ: 314 trang.

Nguồn lực thông tin – tư liệu về địa phương Thừa Thiên Huế đa dạng, phong phú, những gì làm được trong những năm gần đây chỉ mới bước đầu, bề nổi nhỏ bé của kho tàng tư liệu địa chí, đặc biệt là tài liệu Hán – Nôm quý hiếm đầy tiềm năng đang ở trong dân, chứa đựng nhiều thông tin khoa học lịch sử, văn hóa – xã hội và tự nhiên về một vùng đất có bề dày lịch sử, nơi giao thoa và hội tụ, kết tinh những giá trị văn hóa miền Bắc, miền Nam và miền Trung – Tây Nguyên kiến tạo, bồi đắp cho đặc trưng văn hóa Huế - Thừa Thiên Huế đã, đang và sẽ định hình, định tính, định lượng theo quy luật phát triển.

Từ thực tiễn hoạt động trên lĩnh vực này những năm qua , chúng tôi kiến nghị Vụ Thư viện nên nghiên cứu **xây dựng chương trình quốc gia về bảo tồn và phát huy giá trị tài liệu địa chí quý hiếm nói chung, đặc biệt chú trọng đến việc xác định bước đi cụ thể để đầu tư số hóa tài liệu địa chí – tài liệu Hán – Nôm từng khu vực, từng thư viện trước, sau hợp lý với điều kiện ngân sách cho phép**, nhằm tạo điều kiện tốt nhất cho công tác xây dựng CSDL địa chí nói chung, dạng số nói riêng của hệ thống thư viện công cộng của các địa phương có chất lượng và hiệu quả xã hội, phục vụ cho nhu cầu của độc giả, góp phần bảo vệ và phát huy di sản văn hóa gốc viết của dân tộc Việt Nam.

Từng bước xây dựng hoàn thiện nhiều CSDL dạng số của thư viện điện tử chắc chắn sẽ là một đòn bẩy, tạo một lực mới, và thổi một luồng không khí mới thúc đẩy sự phát triển của hệ thống thư viện Việt Nam nói chung, của hệ thống thư viện công cộng nói riêng. Con người và công nghệ thông tin chính là cơ sở, nền tảng, là nhân tố quyết định cho việc hiện đại hóa thư viện trong thời đại hiện nay.

Huế, tháng 11 - 2011